

คำนิยามที่ปรากฏในบทเพลงไทยสมัยนิยม

ผลงานเพลงไทยสมัยนิยม เป็นผลผลิตทางความคิด และเป็นงานที่สร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์เพลงในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมย่อมมีความคิด ทศนคติ หรือประสบการณ์ส่วนหนึ่งร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคม ขณะเดียวกันก็มีจินตนาการส่วนตัว หรือประสบการณ์อื่น ๆ แตกต่างไปจากบุคคลอื่นในสังคมด้วย ผู้ประพันธ์เพลงพยายามถ่ายทอดและสื่อสารความคิดและประสบการณ์ที่เขามี ผ่านทางบทเพลงมายังผู้ฟัง แม้ว่าในยุคปัจจุบันระบบธุรกิจอาจมีส่วนกำหนดกฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์งานของเขาด้วยก็ตาม บทเพลง ๆ หนึ่งก็คือ ข้อมูลที่ประมวลภาพเหตุการณ์ของยุคนั้น เป็นตัวแทนของยุคที่แสดงภาพแห่งรสนิยม และวัฒนธรรมของยุคสมัยได้เป็นอย่างดี และถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่าอย่างยิ่งในการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมจึงทำให้สามารถเข้าใจถึงลักษณะของความเป็นสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ได้

สำหรับการวิเคราะห์คำนิยามของผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดเรื่องดัชนีทางวัฒนธรรมมาช่วยในการอธิบายรูปแบบและเนื้อหาของเพลงไทยสมัยนิยมที่ปรากฏสู่สายตาผู้บริโภค และผลจากการวิเคราะห์ส่วนนี้จะสะท้อนกลับไปถึงคำนิยามของผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมอีกต่อหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสนใจศึกษาคำนิยามที่แสดงการยอมรับลักษณะของหลักสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ของผู้สร้างงานเพลง ดังนั้นกรอบแนวคิดเรื่องสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ จึงนำมาใช้ควบคู่กับแนวคิดเรื่องดัชนีทางวัฒนธรรมด้วย

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของเพลงไทยสมัยนิยมครั้งนี้ ผู้วิจัยพบคำนิยามของผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมที่สะท้อนลักษณะของความเป็นยุคหลังสมัยใหม่ในผลงานเพลงไทยสมัยนิยม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นคำนิยามในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของสาระของเพลง และส่วนที่สองเป็นคำนิยามที่เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอเพลงไทยสมัยนิยม

1. ค่านิยมในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเพลงไทยสมัยนิยม ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงมีความนิยมนำเสนอเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเรื่องใกล้ตัว
เพลงไทยสมัยนิยมจะมีเนื้อหาสาระหลากหลายมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ ผู้ประพันธ์เพลงจะนำข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ประสบการณ์และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน มาถ่ายทอดเป็นเนื้อหาของเพลง เรื่องราวใกล้ตัว อาทิเช่น เรื่องความรัก เรื่องความเป็นอยู่ อาหารการกิน อาชีพ สภาพแวดล้อม ฯลฯ เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ บางครั้งก็ไม่มีสาระ แต่นำมาแต่งเป็นเนื้อร้องของเพลงไทยสมัยนิยมได้ และจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การนำเพลงให้ฟังแล้ว เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ไม่ใช่การทำเพลงเพื่อการประกวดแข่งขัน ดังนั้นเนื้อหาเพลง ตลอดจนภาษาที่ใช้จึงมีลักษณะเป็นเรื่องพื้น ๆ ผิวเผิน ไม่ต้องการตีความลึกซึ้ง หรือไม่ใช่เรื่องใกล้ตัวที่เข้าใจได้ยาก

เรื่องใกล้ตัวที่ปรากฏเป็นเนื้อหาของเพลงไทยสมัยนิยมมากที่สุด คือ เรื่องความรัก ทั้งแง่มุมของความสมหวัง และความผิดหวัง ตลอดจนปรัชญาความรัก และการให้คำสั่งสอนแนะนำคนที่มีความรัก อย่างไรก็ตามแง่มุมที่เสนอปริมาณมากที่สุดคือ ความผิดหวังจากความรักอันมีสาเหตุมาจากคนรักหลอกหลวง หรือจากไปมีคนใหม่

ตัวอย่างเช่น เพลง "ต่างคนต่างใจ ร้องโดยทรงสิทธิ์ รุ่งนพคุณศรี ที่แสดงถึงความรักที่เข้าใจกัน

คนสองคน ใจสองใจ
คิดกันไปคิดไปคนละอย่าง
อย่างเธอกับฉัน ก็คงจะต้องมีบ้าง
มองเป็นสองทาง ไม่ตรงกันเท่าใด
ในเมื่อเรา จะรักกัน
วันทุกวันนี้ความหมายยิ่งใหญ่
อาจจะต่างกัน แต่รักแทรกไว้ที่ใจ
ห่างกันเท่าใด ก็เหมือนว่าไม่ห่างกัน

(ต่างคนก็ต่างใจ แต่ใจนั้นผูกพัน)
 เพราะเรามีบางอย่างเหมือนกัน
 เหมือนกันตรงที่เรา ต่างจริงใจต่อกัน

คนสองคน ใจสองใจ
 คิดกันไปคิดไปคนละอย่าง
 ต่างกันแค่ไหนแต่เราก็เดินร่วมทาง
 หากยอมรับฟัง ก็ไม่มีขัดใจ
 เราสองคน คนละใจ
 ลองนึกไปก็มีหลายอย่าง
 อาจจะต่างกันก็ไม่เห็นเป็นไร
 ให้มองข้ามไป แล้วเอาใจบวกกัน

เพลงที่แสดงถึงความผิดหวังจากความรักเนื่องจากคนรักหลอกหลวง เช่น เพลง
 "โซคดี" ของพงษ์พันธ์ วชิรบรรจง ร้อง

คนอย่างเราใครเขาจะเอา
 ทำอะไรไม่เคยเข้าที่
 เธอที่เคยมองเห็นความดี วันนี้ทำที่ดูเกลียดชัง
 เจอะใครเขาดีกว่า ไม่ช้าคงบอกลาทิ้งกัน
 ความรักเรามั่นคงสิ้น ไม่เหมือนใคร ๆ
 คนอย่างเธอคงนึกในใจ
 ทำอย่างไรฉันจะไปเสียที
 ไม่ต้องกลัวหรือหนาคคนดี
 พร้อมยินดีจะหลีกทาง
 ให้เธอและคนใหม่ ได้ซิดใกล้กันทุกตอน
 และคงไม่ต้องชุกช่อน เหมือน ๆ เคยทำ
 เมื่อปากฟ้ายังเคยเปลี่ยนสี
 เมื่อโลกนี้ยังเคยสิ้นไหว
 ก็แค่มนุษย์คนหนึ่งหลายใจ

ก็ใครเล่าใครจะไปห้ามปราม
 ขอให้ความรักเธออยู่คู่ฟ้า
 อย่าต้องเสียน้ำตาต่อกัน
 ให้ความรักเป็นสุขนิรันดร์
 ตัวฉันขออาศัยให้พร โชคดี

ตัวอย่างของเพลงที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำบุคคลที่มีคำรัก เช่น "เพลงรักขึ้นสมอง"
 ของเทียรี่ เมฆวัฒนา

กว่าจะรู้ กว่าจะเห็น กว่า เป็นผู้เป็นคน
 ตกระกำมาตั้งหลายหน กว่าจะมาเป็นคน
 กว่าจะคบ กว่าจะครอง กว่าจะได้คู่กัน
 ต้องใช้เวลาตั้งหลายร้อยวัน กว่าจะรู้ใจกัน
 (เกิดเป็นคนขึ้นมาทั้งที จงรักด้วยสมอง
 ถ้าฟ้าลิขิต ให้คิดอยากลอง
 อย่าให้รักขึ้นสมอง)
 ถ้าอยากจะรู้ อยากจะลอง ก็ต้องทำใจไว้ก่อน
 อย่าปล่อยให้ความรักมันหลอกหลอน
 จนบ่อยทำลายตนเอง
 อย่าไปถอยหรืออย่าไปสู้ อย่าอยู่หรืออย่าหนี
 จงรู้จักยอมและรู้จักเย็น และรู้จักปลงเสียที

นอกจากนี้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นตามท้องถนน ก็ปรากฏว่ากลายเป็นเนื้อหาสาระ
 ของเพลงไทยสมัยนิยมอีกด้วย ตัวอย่างเช่นเพลง "บ่าบ่า ย่า บ๊อ ก ๆ " ขับร้องโดย เทียรี่
 เมฆวัฒนา เนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับแม่ค้าขายส้มตำ เราจะพบแม่ค้าขายส้มตำขายอยู่ทุกสถานที่
 โดยเฉพาะแถวหน้าบ้มี ส้มตำถือเป็นอาหารประเภทหนึ่งที่คนทุกชนชั้น เชื้อชาติ ชอบรับประทาน
 เนื้อเพลงเพลงนี้มีดังนี้

เกิดมาเป็นพ่อค้าแม่ขาย
 ต้องหาบคอน ตั้งแต่ขายไปถึงตอนค้า
 ต้องเดินตากแดดเสียจนผิวดำ
 ซ้ำซ้ำกระหล่ำปลีเอ๋ย (นะจ๊ะ)
 ตั้งแต่เข้าไปขายส้มตำ
 ตำไทยใส่ถั่วตำลาวใส่ปลาร้า
 ใส่ปูดำเขาไม่ใส่ปูม้า
 ไม่ใส่ปูนาไม่ใส่ปูทะเล
 (ข้าวเหนียวสมตำ เขาอยู่หน้าบ่
 ตำปาปาย่า บ๊อกบ๊อก)
 แปลกแต่จริงไม่ว่าหญิงว่าชาย
 คุณหญิงและคุณนายต่างนิยมและยกย่อง
 ไทยลาวฝรั่งต่างก็เคยลิ้มลอง
 ปวดท้องไม่ถึงตายหรอก (นะจ๊ะ)

ท่านผู้นำไปยังผู้ตาม
 ว่าคนพันคำหรือว่าคนพันหลอ
 ซับแทกชีหรือชีสามล้อ
 นั่งรถชูคอรำรายหรือยากจน
 เหนื่อยยังงไม่ทอไม่สน
 ก็เกิดมาจน ไม่อดทนละอดข้าว
 อย่างหมิ่นว่าเป็นอาหารชาติลาว
 ข้าวเหนียวข้าวเจ้าเราเข้ากันได้ (นะจ๊ะ)
 แซบอีหลีส้มตำช่วยชาติ
 เพราะเราสามารถสร้างชาติพัฒนา
 เกิดมาจนหรือว่ารายล้านฟ้า
 อย่าเบือนหนีหน้า ปาปาย่า บ๊อกบ๊อก

บางครั้งจะนำเหตุการณ์ที่เป็นข่าวสังคมมาแต่งเป็นเนื้อร้องเพลงไทยสมัยนิยม โดยดัดแปลงให้ออกมาในลักษณะการล้อเลียน มากกว่าการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องจริงจิง ตัวอย่างเช่นเพลง "เตี้ยไหลตาย" ของสามโทน เนื้อหาของเพลงมาจากข่าวเกี่ยวกับคนงานไทยที่ทำงานอยู่สิงคโปร์ เกิดนอนหลับแล้วตายไปเลยโดยไม่รู้สาเหตุ ผู้ประพันธ์เพลงนี้คือสมหวัง ช่วงโชติ แต่งเพลงนี้ล้อเลียน โดยแสดงถึงความหวาดกลัวของคนว่าถ้านอนหลับไปแล้วอาจตายไปได้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งปรากฏในท่อนสุดท้ายของเพลงว่า "สาวใดที่จะสงสาร ขอวานวานเจ้าสักที ทุกค่ำของยามราตรี ช่วยปลุกกลางดึกสักที นะนะน้องคนดี อ้ายกลัวไหลตาย"

นอกจากนี้ยังมีเพลง "สี่แยกในดวงใจ" ของสามโทน เนื้อหาของเพลงเสียดสีสภาพการจราจรในกรุงเทพฯ ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ภาพที่ปรากฏในเนื้อเพลงคือภาพที่รถติด รถต้องจอดอยู่เนิ่นนานเป็นเวลานาน ถึงขนาดว่า ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้หลายอย่างในเวลาที่รถติด อาทิ เช็ดกระจก ซ่อมรถ ชูดินปูน อบตัว แต่งงานมีลูกเต้า ฯลฯ เนื้อร้องของเพลง "สี่แยกในดวงใจ" มีดังนี้

เกิดเป็นไทยใจเราอดทน
ใช้รถใช้ถนนเราอดทนเกินใคร
จะไปทางไหนรถเราก็ติด
เขียบทีละนิดเหมือนไม่ค่อยเต็มใจ
ติดกันมานานาน ก็ชักจะงง

เออ.....

ติดกันนานานานก็ชักจะงง
ก็ลมก็หลงว่ากำลังไปไหน
อยู่นานเกินไป จิตใจผูกพัน
ไม่อยากจะอยู่นานานาน สีแยกในดวงใจ...
สีแยกในดวงใจ

เออ.....

พ่อค้าแม่ขายก็เดินไปเดินมา
บางคนขายผ้า คำพวกมาลัย
เซ็ดกระจกใหม่ครับ หรือจะรับหนังสือพิมพ์
นี่มะม่วงแกชื้อมรองท้องก่อนไป
รถติดยังไงเราก็ขายไม่แพง
นี่ครับข้าวหมูแดง ผมขายข้าวมันไก่
ตัดผมมีชัยมีบริการหรือจะทำประกันให้ลูกเมียอุ่นใจ
สีแยกในดวงใจ.....

เออ.....

จะปะผุเปลี่ยนยาง ทำท่อไปเสีย
ถ่วงล้อซ่อมเกียร์ เปลี่ยนสีทำได้
เพราะรถติดอย่างนี้พอมีเวลา
ถ้าจะกวาดวิชา เรียนศึกษาผู้ใหญ่
จะซูดหินปูน ทำฟ่งทำฟัน
หรือว่าอยากทำหมันก็มีหมอรอไว้
ทำคัลยกรรมแปลงเพศตั้งหน้า
อบตัว เซาว์น่า เซ็ดครับรับใช้
สีแยกในดวงใจ.....

เออ.....

(สีแยกในดวงใจ)

โกนจุกบวชขนาดเรามีหมอบทำขวัญ
ตักบาตรร่วมกันได้บุญแถมรัก
ถ้ารักกัน ชอบกัน ต้องดูกันนานานาน
แล้วค่อยคิดค่อยหมั้นสีแยกต่อไป
ควรดูใจกันสักสองสะพานลอย

เออ.....

ควรดูใจกันสักสองสะพานลอย
ถ้ารักไม่กร่อยก็แต่งงานกันไป
มีลูกมีเต้าอย่าให้ เลยแยกหน้า
เตี้ยวจะเสียเวลาลูกโตไม่ทันใช้
สีแยกในดวงใจ.....

เออ.....

(สีแยกในดวงใจ)

เพลงไทยสมัยนิยมมักจะแสดงเนื้อหาในทำนองเสียดสีการทำงานของผู้บริหารประเทศ
ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนราษฎร ไปจนกระทั่งถึงรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ในส่วนของการเลือกตั้ง

เพลงไทยสมัยนิยม นำเสนอแนะให้ประชาชน เลือกคนดีเข้าสภา ไม่ให้เชื่อคำหลอกลวงของ
 ผู้แทนที่ประกาศหาเสียง และใช้เงินล่อ นอกจากนี้ยังประกาศกล่าวว่า การกระทำของผู้บริหาร
 บางคนที่ชอบโกงกินสารพัดอย่าง ชูตรีตประชาชน และเห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นใหญ่ อย่างเช่น
 เพลงขนม ไอ้ห้า เชื้อน หรือเพลงลงไม้ไทย หลวงพ่อประจักษ์ ฯลฯ และ เรื่องของ
 ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ประชาชนที่มีฐานะยากจนซึ่งประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา และ
 กรรมกร มีจำนวนมากพวกเขา หาเข้ากินค่าเงินไม่ค่อยจะมีเก็บ นับวันข้าวของเครื่องใช้ก็ขึ้น
 ราคาแพง ชาวนาเมื่อหมดหน้านาจึงเข้ามาเมืองกรุงเพื่อหางานทำ หรือไปทำงานต่างประเทศ
 พ่อแม่บางคนโดยเฉพาะทางภาคเหนือถึงขนาดขายลูกสาวให้มาเป็นโสเภณี หรือขายที่ทำมาหา
 กินให้กับต่างชาติ ในขณะที่กลุ่มคนรวย นับวันก็ยิ่งรวยมากขึ้น อาทิเช่น เพลง นส. 3 ก.
 เพลงแมงกะไซค์ ของคาราบาว เป็นต้น

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นลักษณะนำเอาเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรื่อง
 ใกล้ตัว มานำเสนอในผลงานเพลงไทยสมัยนิยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เรื่องราวของชีวิตประจำวัน
 ได้เข้ามาเกี่ยวพันกับงานศิลปะมากขึ้น เช่นเดียวกับปรากฏการณ์อื่น ๆ ในสังคมที่ศิลปะเข้าไป
 ปะปนกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม อาทิเช่น การโฆษณาสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ของ
 ศิลปิน ฯลฯ

1.2. ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนในสังคมไทย

เรื่องของค่านิยมมีท่านผู้รู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย บางท่านกล่าวว่า
 ว่าค่านิยม (Values) ของสังคม หมายถึงสิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คุณปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะ
 เป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง
 และมีความสุขที่จะได้เห็นได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็น "วิถีของการจัดรูป
 ความประพฤติ" มีความหมายต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการ
 ปฏิบัติตัวของคนในสังคม

ค่านิยมในทางสังคมวิทยาจะหมายถึง สิ่งที่ยึดถือถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจใน
 การเลือก ตราบาใจที่มนุษย์ต้องเลือกตัดสินใจในการกระทำอยู่ มนุษย์ต้องอาศัยคุณค่าประจำตัว
 เป็นเครื่องกำหนดแม้แต่สิ่งที่ทำจนเคยชิน เป็นนิสัย มีคุณค่าที่ชอบให้ทำเช่นนั้นกำหนดอยู่ มิฉะนั้น

แล้วก็คงจะไม่ยินดีทำจนกลายมาเป็นนิสัย ฉะนั้นเมื่อเกิดเป็นคนแล้วจะเลือกทำอะไรจะต้องอาศัยคุณค่าที่ตายตัวถือเป็นเครื่องกำหนดทั้งสิ้น (พญา สายหู, 2526 : 52-53)

สรุปแล้ว ค่านิยมคือ สิ่งในกลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เน้นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่กระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือเห็นว่าถูกต้อง

ค่านิยมที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นค่านิยมทั่ว ๆ ไป ที่ปรากฏในเพลงในสมัยนิยม

1.2.1 เงิน เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด และเป็นยอดปรารถนาของทุกคน สมัยก่อนสังคมไทยถือว่าเกียรติสังคมกว่าเงิน แต่ในสังคมปัจจุบัน เราย้ำเรื่องเงิน เรื่องวัตถุ (materialism) มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนย้ำว่าทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการหาความสำเร็จ ฉะนั้นบุคคลจึงพยายามดิ้นรน ต่อสู้ เพื่อเสริมสร้างฐานะของตนให้มั่นคง โดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องวัด "ถ้ามีเงินทองรับรองว่าดี จะชั่วจะมีแต่คนนับถือ" ดังปรากฏให้เห็นในเพลง

มิสเตอร์เอทีเอ็ม

กะท้อน ร้อง

ไอแอมเอ ที เอ็ม ไอแอมเอ ที เอ็ม
 (มีเงินเขาก็นับเป็นน้อง มีทองเขาก็นับเป็นพี่
 เพื่อนฝูงญาติโยมยินดี
 เรียกหาคุณพี่มิสเตอร์ เอ ที เอ็ม
 เงิน เงินซื้อคนได้ โชคดีซื้อความรักมาแนบกาย
 หล่อลากดิน ซื้อมาได้สบาย เป็นเพื่อนตายตามที่เรามีเงิน
 เงินเปลี่ยนแปลงคนได้ จากชื้ออายุคุ้มใจ มั่นคง
 นั่งรถเมล์ กินข้าวแกงไม่ลง
 ต้ององงค์บ๋องไปปลาคาร์เวียร์
 เงิน เงิน มีอำนาจ มีบทบาทเหนือวาสนา
 โຕใหญ่ ตัวเล็กกรรมดา ยังต้องมาเป็นทาสอำนาจเงิน

เงิน เงิน คือพระเจ้า
 ใ้มายกอดหนึ่รอดให้ปลอดภัย
 ทุกข์ร้อนอย่าไปคิดถึงใคร
 กอดเข้าไปหลวงพ่อกุญ เอ ที เอ็ม

1.2.2 นิยมเจ้านาย และยศฐาบรรดาศักดิ์ ซึ่งเป็นลักษณะที่เห็นในสังคมไทยตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน คนไทยทั่วไปนิยมการเป็นเจ้านายมากกว่าการเป็นคนธรรมดาหรือนิยมรับราชการมากกว่าเป็นพ่อค้า เพราะเป็นงานสบาย มีเกียรติ มีอำนาจ เป็นที่เคารพกราบไหว้ของคนทั่วไป ดังคำสอนของผู้ใหญ่ที่ให้แก่เด็ก ในเพลงอยากได้ดีของไมโคร **"เรียน ๆ ไปขยันแล้วดี คงมีบุญเป็นถึงเจ้านายใหญ่โต"**

1.2.3 เคารพผู้อาวุโส โดยทั่วไปบิดามารดาผู้ปกครองจะสอนลูกหลานเสมอว่า ต้องมีสัมมาคารวะ หรือการรู้จักที่ต่ำที่สูง เด็กเล็ก ๆ จะสอนให้เชื่อฟังรุ่นพี่ที่ถัดไป หรือรู้จักเคารพพี่บ้าน้าอา โดยเฉพาะจะต้องให้ความรักและเคารพต่อบิดามารดา ผู้เฒ่าผู้แก่ทั่วไปจะเกรงใจผู้ใหญ่และไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นอะไร เพราะบิดามารดามักจะอบรมบุตรว่า **"อย่าเถียงผู้ใหญ่ เพราะเป็นกิริยาไม่ดี"** อย่างที่ปรากฏในเนื้อเพลง "เบื่อกั๊ก" ของบิลลี่ **"ท่านเหล่านั้นเขาเป็นผู้ใหญ่ ท่านจะคอยสอนเราให้ดี เห็นว่าเรายังต้องมีคนคอยแนะนำให้ก่อน แม้บางครั้งท่านจะผิดก็ไม่ควรคิดมากอะไร ก็แล้วแล้วว่าผู้ใหญ่ยังงี้ก็ดี"** เพลงอาจจะออกเป็นการสอนเสียสติผู้ใหญ่อยู่บ้าง แต่ก็ยังคงเน้นให้ผู้อ่อนวัยเคารพผู้สูงวัยกว่า เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์และมีความคิดรอบคอบ ในขณะเดียวกัน ผู้สูงวัยกว่าก็ควรจะฟังความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ของผู้อ่อนวัยกว่าด้วย

1.2.4 รักพวกรักพี่น้องและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ออกมาในรูปรักเพื่อนรักฝูงรักกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือพื้นเพมาจากแหล่งเดียวกัน สิ่งที่ได้จากเวลาใครไปมาหาสู่จะมี การเลี้ยงน้ำชากาแฟ ข้าวขนม ฯลฯ หรือถ้าเป็นเพื่อนฝูงสนิทมักจะเลี้ยงดูด้วยสุรา ในงานเลี้ยงต่าง ๆ คนที่ไปงานมักจะมีของขวัญติดมือไปให้เจ้าของงาน อย่างเนื้อเพลงขบวนการโป๊โป๊ ซึ่งของสามโทน ที่ว่า **"ไปไหนไปด้วย ช่วยเลขสองบาท ขึ้นเขาลงห้วยช่วยเลขเต็มที มีงานที่ไหนที่นั่น มนุษย์สัมพันธ์แต่ว่าอยากจน เต็มใจไม่เคยคิดบน ต้องอดต้องทนอยู่จนเลิกงาน แต่ง**

งานหรือชิ้นงานใหม่ เอาหัวใจใส่ของช่วยงาน” คนชนบทหรือคนยากจนก็ยังมีจิตใจเอื้อเฟื้อ ซึ่ง
ค่านิยมนี้มีแต่เดิมแล้ว

1.2.5 กตัญญูรับบุญคุณ เป็นค่านิยมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งใน
ทุกยุคสมัย เป็นสิ่งที่ทุกสถาบันตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา รัฐ ฯลฯ และเพลงไทยสมัย
นิยมที่เป็นสื่อมวลชนหนึ่ง ที่พยายามจะถ่ายทอดคุณธรรม ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ควรจะมีในใจทุกคน จึง
จะนับว่าเป็นคนอย่างแท้จริง ตัวอย่างที่ปรากฏก็คือ สอนให้สำนึกบุญคุณบิดามารดา ดังเพลง
มาตาปิตุ ของศักดิ์ดา ที่ว่า “เราทำง่มีชีวิตอาจขาดนลิ่งนียศพระท่านว่าไม่แน่ อย่าลิมตน
ลิมพ่อแม่ปล่อยแกล้งหวัง จะโกงกินใครก็เชิญเถิด ไม่ฟังผู้ให้กำเนิด มีแต่หงกับหง”

1.2.6 รักความสนุกสนาน เราจะเห็นความสนุกสนานแฝงใน
กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในยามว่างหรือยามทำงาน คนไทยจะมีลักษณะทำงานเป็นเล่น ทำเล่นเป็น
งาน คนไทยสนุกสนานทุกเทศกาลไม่ว่าจะปีใหม่ ตรุษจีน คริสมาสต์ ทั้งของไทยจีน ฝรั่งเศส ไทย
รับวัฒนธรรมเขาทั้งหมดและเอารำเริงแบบไทย มีสนุกที่ไหนก็ไปที่นั่น สถานที่ที่ให้ความ
บันเทิงก็มีมากมาย ทั้งโรงภาพยนตร์ อาบอบนวด ไนท์คลับ ภัตตาคาร หรือดิสโก้เทค ฯลฯ
อย่างที่ปรากฏเป็นเนื้อ ร้องเพลง ทั้งนองนอยของเนกแล้ว “เราเอารำเริงแบบไทย ออก
พรรษาต้องทอดกฐิน ปีใหม่ตรุษจีน ก็สนุกสนาน ฮาลูวิน คริสมาสต์ก็มัน สนุกที่ไหนก็ไปที่นั่น
ลอยกระทง สงกรานต์ ก็ต้องไป ใครจะว่ายังไง พี่ไทย พี่ไทย ก็เกิดเทิงเทิงนอย งานเค้า
มีที่ไหน พี่ไทย พี่ไทย ก็เป็นสุขชาติใจ”

1.2.7 ชอบความสบาย ไม่ชอบระเบียบแบบแผน หรือไม่มีพิธีรีตอง
ชอบความสุขชั่วคราว ชอบความเป็นกันเอง ชอบชีวิตง่าย ๆ ไม่จริงจังต่อชีวิต ชีวิตอยู่ไป
เพลินเพลินวัน ๆ หนึ่ง ดังที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลง อยู่ไปเพลินเพลิน ของสุรสีห์ อิทธิกุล ว่า
“อยู่ไปเพลินเพลิน ก็อยู่ไปเพลินเพลิน ไม่มีอะไรเกิน ไม่มีอะไรหาย
อยู่ไปเพลินเพลิน ทุกอย่างสบายใจ ไม่เห็นจะเป็นไร ไม่ทำให้ใครบน
หากไปเจอไฟ ก็หลีกไปไกลไกล ก็ร้อนจะตายไป หลีกไปก็ไม่ร้อน
จิตจะคลมเครือ หรือเบื่อเบื่อบางตอน ล้มตัวบนเตียงนอน ตื่นมาก็ลืมหมด”

1.2.8 เรื่องกินเรื่องใหญ่ คนไทยมีนิสัยชอบกินของไม่เป็นเวลา และถือเป็นเรื่องสำคัญ กินพร่ำเพรื่อ ถ้ามีโอกาสจะพยายามกิน คนไทยจะเสียเวลากับการกินมาก บางคนจะต้องเข้าไปในสถานที่มีคนตุน มีคนป้อน มิฉะนั้นจะกินไม่ลง โดยเฉพาะคนในเมืองที่มีของกินให้เลือกมากมาย เพลงที่สะท้อนค่านิยมเรื่องนี้ ได้แก่ เพลงจุกตายของนกแล ที่เสียดสีการกินของคนรวย "กินก็กินให้ถึงใจ กินไก่กะทิตัวอ้วนนิ ตีไม้ตีกินหมูนั่นเลย เห็นบางคนทีกินพวกไข่ดาวหมูแฮม แกรมยั้งสั่งเอาสะเต๊กเนื้อ...กินกินเข้าไปใจ เดียวก็ลงนุจ จุกตายเดี่ยวก็จุกตาย"

1.3 ค่านิยมในเรื่องการสะท้อนให้เห็นความเชื่อในสังคม

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือ หรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งที่จะมีตัวตนหรือไม่ก็ตาม ว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับนับถือนี้อาจจะมีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ ความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในเพลงไทยสมัยนิยม แบ่งอย่างกว้าง ๆ ได้ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณผี ความเชื่อเรื่องพรหมลิขิต และความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์

1.3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา

ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาที่ผู้วิจัยพบในเพลงไทยสมัยนิยมคือ ความเชื่อที่ว่าบุคคลทำกรรมเช่นใด ย่อมได้รับผลกรรมเช่นนั้น ถ้าทำกรรมดีก็จะได้ผลกรรมตอบแทนในทางที่ดี ถ้าทำกรรมชั่วก็จะได้ผลตอบแทนในทางชั่ว ผลกรรมอาจตอบสนองในชาตินี้ หรือชาติหน้าก็ได้ ไม่มีใครที่จะเลี่ยงกฎแห่งกรรมได้ และเชื่อว่าการทำบุญเป็นการสร้างกรรมดีอย่างหนึ่ง คนที่สร้างกรรมดีไว้มากย่อมมีบุญมาก คนที่มีบุญมากย่อมไม่มีใครทำอันตรายได้ บุญบารมีบางคนสะสมมาตั้งแต่ชาติปางก่อน ดังปรากฏคำกล่าวว่าคุณคนผู้ทำบุญมาดี นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่ามีชาตินี้และชาติหน้า มีนรกและสวรรค์ ผู้ที่ทำความดีเมื่อตายไปแล้วก็จะได้ไปสวรรค์ ใครทำความชั่วก็จะตกนรก

คนเราเชื่อว่า นรกและสวรรค์มีอยู่จริง ทั้ง ๆ ที่เราไม่เคยเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร ภาพในใจเราเกี่ยวกับนรกจะเป็นไปในแง่ลบ ในขณะที่ภาพของสวรรค์ดังที่ในเนื้อร้องเพลงคู่กรรม กล่าวไว้ว่า "ตั้งนรกขึงฤาสวรรค์แกล้ง แกล้ง

กรรมานให้ฉันได้เจอ เกลียคซิงซึ่งสุดท้ายรักเธอ แต่พอเพลอพรากเธอดับสูญ"

1.3.2 ความเชื่อเรื่องผี

เรื่องผีเป็นเรื่องคติความเชื่อครั้งดั้งเดิมของมนุษย์ ระยะเวลาเริ่มที่จะคลี่คลายเป็นศาสนา แบ่งเป็น 2 ระยะเวลา โดยที่เชื่อว่า สิ่งต่าง ๆ จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ย่อมมีอะไรอย่างหนึ่งเป็นแรงอำนาจสิ่งอยู่ในตัวของสิ่งนั้นอาจให้คุณให้โทษแก่ตนได้ ระยะเวลาต่อมามนุษย์เชื่อว่า คนตลอดจนสิ่งอื่นที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ย่อมมีสิ่งซึ่งมองไม่เห็นตัวสิ่งอยู่ในนั้น สิ่งนี้คือ ที่เรียกว่า ผีหรือวิญญาณ เมื่อเกิดศาสนาแล้วความเชื่อเรื่องผีก็ยังมีอยู่ คือ เชื่อกันว่า ผีคือวิญญาณของผู้ที่ตายไปแล้ว ตัวอย่างเช่นในเพลง "ขมิ้นกับปูน" ร้องโดย วงเรนโบว์ ที่มีเนื้อร้องว่า "เป็นเหมือนไฟกรรมาดวงใจ เพลิงเผาไหม้ใจทุกซอกทุกเหลี่ยม เกิน ไม่มีสิทธิ์ให้ชีวิตเผชิญ สู้แล้วเดินต่อไป เป็นเหมือนกำบังกั้นกลางตรงหน้า ดังผีป่า ผีพรายหรือไร ด้วยทิวและความรื่นเป็นใหญ่ ไม่มีทางลงเอย"

ผีป่า หมายถึง ผีที่อาศัยอยู่ตามป่าดง

ผีพราย หมายถึง ผีที่ผู้มีคาถาอาคมเรียกมาไว้ใช้

ผีของไทยมีทั้งที่ดีและร้าย ถ้าเป็นผีบ้าน ผีเรือน เทวดา หรือผีปู่ย่า ตายายก็จะช่วยดูแลคุ้มครองคนที่อยู่ในบ้าน คอยให้ความช่วยเหลือยามตกทุกข์ได้ยาก

1.3.3 ความเชื่อเรื่องพรหมลิขิต

พรหมลิขิต หมายถึง อำนาจที่กำหนดความเป็นไปในชีวิต เชื่อกันว่าพระพรหมเขียนไว้ที่หน้าผากเด็กซึ่งเกิดได้ 6 วัน คนเราเชื่อว่า พระพรหมได้ลิขิตชะตาชีวิตพวกเรามาแล้วล่วงหน้า ส่วนมากเรามักใช้คำว่า พรหมลิขิต ในกรณีของเรื่องความรัก เราจะพบกับใคร หรือต้องจากใครไป ก็เนื่องมาจากพรหมลิขิต และเรามักจะขอให้พรหมลิขิตดลให้ความรักสมหวังเสมอ ดังเช่นในเพลง "กนกลายโบทัน" ที่มีเนื้อร้องว่า "หรือพรหมลิขิตบรรจงขีดเส้นสาย เขียนลายมือเล่นเป็นเรื่องราวให้ฉัน ไกลชีวิตใกล้เธอ มีหัวใจเกี่ยวพันจับมาคู่กัน คล้องจองลงตัว แล้วแกลังกระซอก พรากไกลสุดปลายฟ้า ชีวิตชีวากลายเป็นนิมิต..."

เป็นต้น

1.3.4 ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์

ใน Encyclopedic Britannica (อ้างถึงใน สุนทรสา
 สุกาน : 2520) อธิบายเรื่องโหราศาสตร์ว่า เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพยากรณ์โชคชะตาชีวิต
 มนุษย์ โดยอาศัยตำแหน่งของดวงดาว และสิ่งอื่น ๆ ในท้องฟ้าเป็นเครื่องชี้ ส่วนหนังสือพจนาน
 ุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ให้คำอธิบายคำว่า "โหร" คือ ผู้พยากรณ์โดยอาศัยดาราศา
 ศาสตร์เป็นหลัก ผู้ให้ฤกษ์และพยากรณ์โชคชะตาราศีและโหราศาสตร์มีความหมายถึงวิชาว่าด้วย
 การพยากรณ์โดยอาศัยดาราศาสตร์ เป็นหลัก

ความจริงแล้ว การใช้ตำแหน่งของดวงดาวในท้องฟ้ามาเป็น
 หลักในการทำนายดวงชะตาของบุคคลและการพยากรณ์โชคเคราะห์ต่าง ๆ นั้น ไม่ใช่หมายความว่า
 ดวงดาวใช้อิทธิพลบันดาลเจ้าชะตาให้เป็นไปดั่งนั้นไม่ หากหมายความว่า ดวงดาว
 เป็นเครื่องชี้ถึงวาสนา และโชคชะตาของเจ้าของดวงชะตานั้น ๆ เท่านั้น เจ้าของดวงชะตา
 ย่อมมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงตนเอง หรือ กระทำตนให้เป็นผลดี หรือผลร้ายแก่ตนเอง
 ไปได้อีกเสมอ

แต่คนเราเมื่อทำอะไรไม่สมหวังมักจะโทษดวงไว้ก่อน เพลง
 ที่สะท้อนให้เห็นการเชื่อถึงดวงของคนไทย คือ เพลงโทษดวงของพริตตี้ ที่ว่า

**"อยากให้รู้ ทุกทุกที่ก็ตั้งใจ แล้วที่พังพัง เพราะใครถ้าไม่ใช่ดวง เอามาคิด
 แล้วน้อยใจ ทำไมฉัน นั้นไม่มีดวงช่วย ทำดีแล้ว ทุกครั้งไป
 เคยมีไหม เขาว่าเราทำถูก ไม่อยากจะไปโทษใคร ก็ได้แต่โทษดวง"**

1.4 ค่านิยมในการสะท้อนภาพบุคลิกของหญิงและชายในสังคม

ด้วยเหตุที่เพลงไทยสมัยนิยมต้องทำตามความต้องการของผู้บริโภค หรือ
 ตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด เพื่อว่าผลงานเพลงที่ผลิตออกมาจะได้ประสบ
 ความสำเร็จในเชิงการตลาด และกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจเพลงไทยสากล
 คือ กลุ่มวัยรุ่นหญิงและชาย ในปัจจุบัน กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้มีทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป
 จากกรอบที่สังคมกำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้น มีความสามารถ และมีสิทธิเสรีภาพ

เท่าเทียมกับผู้ชาย ผู้หญิงออกหาเงิน เลี้ยงชีพ เลี้ยงครอบครัว เคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายได้
 อย่างองอาจในเกือบทุกสาขาอาชีพ เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัย
 นิยม จึงต้องสร้างบทเพลงที่ตอบสนองกับความต้องการหรือทัศนคติของกลุ่มเพศหญิงและในขณะ
 เดียวกันก็เปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้ชายไปด้วย ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏออกมาในบทเพลงไทย
 สมัยนิยมจึงมีลักษณะบุคลิกที่แกร่ง มีอิสระ กล้าแสดงออก และไม่แคร์ สังคมมากขึ้น ผู้หญิงกลับ
 ทำทนายผู้ชายออกสามศอกว่า "ออกลายมาเลย ออกลายให้เห็น" "ควักหัวใจออกมาเอาออกมา
 พิสูจน์ เพราะแค่เพียงคำพูดไม่พอ" จากเพลงควักหัวใจของใหม่ เจริญประ หรือการออกมา
 ประกาศการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากเพลงประวัติศาสตร์ของคริสติน่า "ว่าประวัติศาสตร์ใน
 วันนี้จะแตกต่างจากวันนั้น" สตรีจะไม่เป็นช้างเท้าหลังอีกต่อไป นี่นับเป็นจุดเปลี่ยนทางทัศนคติ
 และวิถีคิดของผู้หญิงไทยยุคนี้ทีเดียว นอกจากนี้ผู้หญิงยังกล้าแสดงความรู้สึกรุ่มร้อนในอารมณ์ของตน
 แม้กระทั่งเริ่มปรากฏความไม่แคร์ที่จะแย่งแฟนของคนอื่น เช่น เพลงอิจฉาธาร้อน ของแสงระวี
 "อยากให้เราและเธอจบเรื่องราวรักกัน อยากให้เธอถึงวันเลิกลากับเขาเสียที" หรือเพลง
 แม่่มด ของแสงระวี "หากยอมเป็นคู่ใจ เอาอะไรก็ตามมา จะชี้ไม้กวาดไปหา พาบินไปด้วยกัน"

ในขณะที่ผู้หญิงแกร่ง กล้าแสดงความรู้สึก ความต้องการของตัวเองออก
 มามากขึ้น ผู้ชายซึ่งแต่เดิมมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัว มีความเข้มแข็ง อดทน กล้าคิด กล้าทำ
 เริ่มแสดงส่วนที่อ่อนแอออกมาให้ทุกคนรับรู้ นับเป็นการยอมรับ ความรู้สึกที่แท้จริงที่ครั้งหนึ่ง
 สังคมบังคับให้เก็บกดไว้ หรือว่า "ผู้ชายเสียใจไม่เป็น" ภาพของผู้ชายมักจะเสนอในลักษณะ
 เรียกร้องความสนใจ ความเห็นใจอย่างเพลงผู้ชายใจน้อย ของธงไชย แมคอินไตย์ "จิตใจมัน
 ลับสนเพราะเธอไม่เอาใจใส่ หากจะคิดรักก็ช่วยดูแลกันหน่อย อย่าปล่อยให้มันน้อยใจ" หรือแสดง
 ความเหงาอย่างเพลงคนขี้เหงาของนีโน่ "กลางวันฉันเหงา กลางคืนฉันโหยหา คิดถึงทุกเวลา
 ห้านาที เป็นคนขี้เหงาเข้าใจบ้างสิ มีใครบ้างเป็นห่วงเป็นใย" และการหาทางออกเมื่อผิดหวัง
 จากความรักด้วยการออกมาเต้น เด็ดขาดลีลาไปเลย หรือมามาเต้นด้วยกัน เต้นให้มันระเบิด
 บางครั้งผู้ชายก็มีการประกาศจองเวรจองกรรมกับผู้หญิงด้วย ในเพลงซดใช้ของพงษ์พันธ์
 "ฉันร้อนให้เธอร้อน ฉันหนาวให้เธอหนาว ฉันร้าวให้เธอปวด รวดร้าวเท่ากัน" หรือ การขู่
 อาฆาตของนีโน่ ในเพลงผู้หญิงอย่างเธอต้องเจออย่างฉัน

ภาพบุคลิกของหญิงและชายที่สร้างขึ้นมา เป็นการสร้างเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ในลักษณะที่ให้เพลงเป็นตัวแทนของโลกแห่งความฝันและจินตนาการ แต่ถ้าดูอีกมุมมองหนึ่ง อาจจะพบว่า เพลงที่ได้ประพันธ์ขึ้นมีส่วนสัมพันธ์อย่างมากกับการสร้างบุคลิกภาพของศิลปิน กล่าวคือ ผู้ผลิตจะกำหนดบุคลิกของศิลปินไว้ล่วงหน้าว่าจะให้ออกมาในลักษณะใด จากนั้นก็พยายามแต่งงานเพลงให้สอดคล้องกับภาพบุคลิกที่กำหนดไว้ อันเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมตัวศิลปินเอง

ภาพของผู้หญิงและผู้ชายที่ปรากฏใน เนื้อหาเพลงไทยสมัยนิยมดังกล่าวนี้ เป็นเพียงการสร้างฝันและจินตนาการของผู้ผลิตงานเพลง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคนั่นเอง

1.5. ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น

วัยรุ่น คือกลุ่มเป้าหมายใหญ่ของธุรกิจเพลงไทยสากล ดังนั้น ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมจำเป็นต้องนำเอาวัฒนธรรมของวัยรุ่นมาเสนอเป็นเนื้อร้องของเพลง เพื่อให้เพลงนั้นเป็นที่สนใจและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นจะถือว่าบทเพลงนั้นเป็นตัวแทนความคิด ความเชื่อ และการแสดงออกของพวกเขา วัฒนธรรมของวัยรุ่นที่ปรากฏอยู่ในผลงานเพลงไทยสมัยนิยม มีดังต่อไปนี้

1.5.1 วัฒนธรรมการใช้ภาษา

ลักษณะถ้อยคำภาษาที่เป็นของกลุ่มวัยรุ่นจะแปลกออกไปจากภาษาพูดทั่วไปและเป็นที่เข้าใจในหมู่ของพวกเขาเอง และการให้คำจำกัดความของถ้อยคำภาษาของวัยรุ่น มักจะทำไม่ได้ ต้องอาศัยความรู้ถึงความเข้าใจที่แต่ละคนมีต่อถ้อยคำนั้น ซึ่งบางครั้งความหมายที่ได้ออกมาอาจแตกต่างกันไปบ้างไม่มากนักน้อย อาทิเช่น

คำว่า "กิม" หมายถึง ทำทางขริม พูดน้อย คล้าย ๆ กับคำว่า ทึม ที่แปลว่าไม่เจียบแหลมหรือโง่ คำว่า "กวน" หมายถึง ลีลาท่าทางที่แสดงออกให้เป็นที่ขัดตาขัดใจของผู้พบเห็น หรือคำว่า "เก๋" หมายถึงการแต่งตัวลักษณะหนึ่ง of วัยรุ่น ฯลฯ

ภาษาที่วัยรุ่นพูดกันในชีวิตประจำวันจะพบว่า มีภาษาต่างประเทศ ใช้ปะปนกันอยู่ด้วย คำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ เป็นคำสั้น ๆ ส่วนใหญ่ที่ปรากฏในเพลงไทย สมัยนิยมเป็นคำภาษาอังกฤษ อาทิเช่น คำว่า "ซัวร์" "ไม่แพ้" "วางฟอร์ม" "โอเวอร์" หรือคำว่า "เฮิร์ท" ฯลฯ นอกจากการนำถ้อยคำที่วัยรุ่นใช้พูดกันในสังคมวัยรุ่นมาประกอบเป็น เนื้อร้องของเพลงแล้ว ตัวผู้ประพันธ์เพลงไทยสมัยนิยมเองก็มีอิทธิพลในการสร้างคำศัพท์ใหม่ ๆ ขึ้นออกเผยแพร่ และกลายเป็นวัฒนธรรมทางภาษาของวัยรุ่นไปในที่สุด เช่น คำว่า "หน่อมแน้ม" "เจ็บกระดองใจ" ฯลฯ

1.5.2 วัฒนธรรมการแต่งกายของวัยรุ่น

วัฒนธรรมการแต่งกายของวัยรุ่นสะท้อนให้เห็นในบทเพลงไทย สมัยนิยมบางเพลง อาทิเช่น เพลงยีนส์คู่ใจของสมภพ เทพรักษา ที่มีเนื้อร้องว่า "ใส่ยีนส์ตัว เดียวเที่ยวไปลุยไปกับผ้าใบไม่เคยเบื่อ ใส่ยีนส์สบายสบายตัวที่เหลือเพื่อเป็นชุดหลัก ใส่ใส่แทบ ไม่ซัก ใส่แต่ยีนส์ที่รัก" เพลงนี้แสดงให้เห็นรสนิยมในการแต่งกายของวัยรุ่นในสังคมไทย นั่นคือ ความนิยมใส่กางเกงยีนส์กับรองเท้าผ้าใบเนื่องจากใส่สบาย ใส่แล้วลุยที่ไหนก็ได้ และไม่ต้อง ซักบ่อยอีกด้วย

1.5.3 สถานที่เที่ยวของวัยรุ่น

สถานที่เที่ยวที่ชุมนุมของกลุ่มวัยรุ่น และเป็นสถานที่ที่พวกเขา รู้สึกเป็นอิสระได้แสดงออกเต็มที่ คือ เทรค ในสถานที่แห่งนี้จะเปิดเพลงเสียงดัง มีแสงไฟสีสรร ต่าง ๆ มีการเต้นรำ และบริการเครื่องดื่ม กลุ่มวัยรุ่นมักจะไปมั่วสุมกัน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาทางบ้าน เกเร ติดยา เสพติด พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ค่อยอนุญาตให้ลูกของตนไปเที่ยว ณ ที่แห่งนี้ ด้วยเกรงว่า ลูกตนจะคบเพื่อนที่นิสัยไม่ดี และนำไปสู่อบายมุข หรือเสียคนไป อย่างไรก็ตาม เด็กวัยรุ่นเกือบทุกคนมีความปรารถนาที่จะต้องไปเที่ยว เทรคให้ได้อย่างน้อยก็หนึ่ง ครั้ง ด้วยความที่อยากรู้อยากเห็นว่าสถานที่นั้นเป็นอย่างไรบ้าง อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ ความต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มวัยรุ่นด้วยกัน เรื่องนี้สำคัญมาก วัยรุ่นจะติดเพื่อน และ แคร่ต่อคำพูดของเพื่อนมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นผู้ชาย จะกลัวเพื่อนล้อว่าเป็นลูกแห่งบ้าน ลูกตัวเมีย บ้าง เป็นต้น เพลงที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมของวัยรุ่นในเรื่องการไปเที่ยว เทรค คือ เพลงไม่เข้า หรอก ของเจตริน วรรณะสิน ที่มีเนื้อร้องว่า

"เพื่อนมันคุยกันจึงว่ามันไปเที่ยว ก็รู้ว่ามันไปเที่ยวเดินรำในเขต
เขาว่าเพลงมันดัง เขาว่าไฟมันดี แต่ขอขอไปทีไร ไม่ได้ไปซักที
แม้มันก็กลัวจะเสียดายตา พ่อมันก็กลัวว่าหุจะซา
ก็อยากจะไปให้รู้ คินนี่ต้อง...ขอไปคนเดียวเอง

...

เพื่อนมันโทรมาแฉว่าถ้ายังไม่ไปจะลื้อลื้อกันให้ตายว่าเป็นลูกแหง

...

จากการศึกษาวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยม พบว่ามีค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเรื่องใกล้ตัว ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนในสังคมไทย ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในสังคม ค่านิยมในการปฏิบัติแตกต่างไปจากกฎเกณฑ์เดิมที่มีอยู่ ตลอดจน ค่านิยมในการสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น ค่านิยมเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผลงานเพลงไทยสมัยนิยมเป็นเสมือนตัวแทนของวัฒนธรรมยุคหลังสมัยใหม่ กล่าวคือ วัฒนธรรมของวัยรุ่น แฝงตามท้องถนน เรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวถูกนำมาเป็นเนื้อหาสาระของเพลง เราเห็นได้ว่าเนื้อหาสาระของเพลงล้วนเป็นสิ่งที่คนในสังคมคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ เนื้อหาสาระของเพลงจึงไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ดีต่อไป ดังนั้นผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงจึงจำเป็นต้องหาวิธี ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคให้ได้ วิธีการแรกก็นำมาใช้คือ การหันไปสร้างจุดสนใจที่ตัวศิลปินนักร้องแทน โดยใช้การสร้างภาพพจน์ให้ศิลปิน ภาพพจน์จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาเล่นเมื่อตัวเพลงเองขายไม่ได้ เช่น การสร้างภาพพจน์ให้คริสติน่าเป็นนินจาสาวหรือให้แสงระวีเป็นสาวพราวเสน่ห์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการชักนำดารานางแบบ นายแบบ หรือแม้แต่แกมวอย ซึ่งล้วนเป็นบุคคลที่คนในสังคมรู้จักมาเป็นนักร้องเพื่อเรียกร้องความสนใจให้ผู้บริโภคติดตามผลงานเพลงที่ผลิตออกมา ทางฝ่ายผู้บริโภคเอง ปัจจุบันก็มีค่านิยมในการบริโภคเพลงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ครั้งหนึ่งพวกเขาอาจจะไปดुकอนเสิร์ต เพื่อฟังเพลงจริง ๆ ตัวนักร้องยืนถือไมล์ร้องเพลงเฉย ๆ แต่ทุกวันนี้ผู้บริโภคต้องการไปดูตัวศิลปินนักร้องคนนั้น ดูลีลาการเต้น และการแต่งกายมากกว่าที่จะตั้งใจไปฟังเพลง

อีกวิธีการหนึ่ง คือการนำเสนอรูปแบบของเพลงไทยสมัยนิยมให้แปลก

ใหม่แหวกแนวออกไป

2. ค่านิยมในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอเพลงไทยสมัยนิยม ได้แก่

2.1 ค่านิยมในการปฏิบัติแตกต่างจากกฎเกณฑ์หรือรูปแบบเดิมที่มีอยู่

จากการวิเคราะห์เนื้อร้องเพลงไทยสมัยนิยม พบว่ามีลักษณะที่แตกต่างไปจากลักษณะเนื้อร้องของเพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลในยุคเริ่มแรก ลักษณะที่ฉีกแนวออกไปจากประเพณีปฏิบัติของผู้ประพันธ์เพลงไทยสมัยนิยมในปัจจุบันนี้ ได้แก่

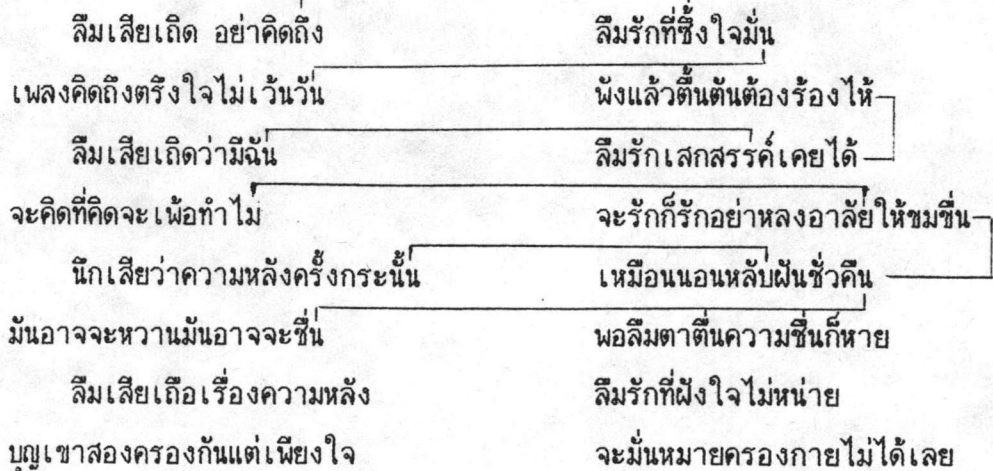
2.1.1 การประพันธ์คำร้อง

เพลงไทยเดิมหรือเพลงไทยสาขาลยุคเริ่มแรก คำร้องส่วนใหญ่มักประพันธ์ด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนมีการสัมผัสร้อยกรองในวรรคทั้งสัมผัสใน-นอก แต่ในปัจจุบันผู้ประพันธ์เพลงไทยไม่คำนึงถึงรูปแบบทางฉันทลักษณ์ ไม่เคร่งครัดต่อการสัมผัสแบบร้อยกรอง แต่จะให้ความสำคัญกับท่วงทำนองความหลกดนตรีสากลมากกว่า ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างเพลงไทยสากล 2 เพลง เพลงแรกเป็นเพลงที่แต่งโดยนักเพลงรุ่นก่อน ซึ่งพยายามใช้ถ้อยคำสัมผัสถูกต้องตามแบบแผน ส่วนเพลงที่สองเป็นเพลงแต่งโดยนักเพลงวันรุ่นในปัจจุบัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบ และ โครงสร้าง

ตัวอย่าง เพลงที่ 1

ลืมเสียเถิดอย่าคิดถึง

คำร้อง แก้ว อัจฉริยะกุล
ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

ตัวอย่างเพลงที่ 2

อยากจะร้องให้

คำร้อง สมควร มีศิลป์สุข

ทำนอง ชาตรี คงสุวรรณ

ลืมหมดใจเลยหรือ

เธอลืมจริงจริงเลยหรือไร

ว่าใครที่เคยซิดใกล้

ที่เคยรักใคร่และเข้าใจเสมอ

ลืมมือบางมือ ลืมว่าเธอเคยจูบไป

ลืมใจบางใจที่รักเธอ

ลืมคนบางคน ลืมว่าใครยังคอยเธอ

เธอลืมกันลงได้อย่างไร

ร้องอยากจะร้องให้ ร้องจนไม่เหลือน้ำตา

ร้องให้มันรู้ว่า ความจริงใจไม่มีค่า...ให้เธอจำ

จากตัวอย่างทั้งสองเพลง จะเห็นได้ว่า เพลงแรกมีรูปแบบและ โครงสร้าง ที่สมบูรณ์ ในขณะที่ตัวอย่างที่สองมีรูปแบบ และ โครงสร้างที่ค่อนข้างอิสระแตกต่างไปตามอารมณ์ และทัศนคติของผู้ประพันธ์บทเพลงอย่างชัดเจน

2.1.2 ถ้อยคำภาษาที่ใช้ในบทเพลง

ถ้อยคำภาษาของเพลงไทยเดิมหรือเพลงสากลในยุคแรกจะมี ลักษณะลีลาภาษากวี และการซ่อนเร้นแอบแฝงความหมายในท่าทีที่ไม่โจ่งแจ้ง ทว่าเพลงไทย สมัยนิยมในปัจจุบันจะใช้ถ้อยคำภาษา เหมือนภาษาพูด สื่อความหมายตรงไปตรงมา ไม่นิยมการ พร่ำพรรณนายืดยาว และการตีความหมายที่ลึกซึ้ง ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างเพลงไทยสากล 2 เพลง เพลงแรกเป็นเพลงที่แต่ง โดยศิลปินเพลงรุ่นเก่า และเพลงที่สองเป็นเพลงที่แต่งในปัจจุบัน เพื่อ เปรียบเทียบลักษณะการใช้ภาษาและถ้อยคำ

ตัวอย่างที่ 1

ธนูรัก

ทำนอง ครูเอื้อ สุนทรสนาน
คำร้อง สุรรัตน์ พุกกะเวส

กามเทพเมตตา	หัตถ์ขวานำคันธนู
แผลงเสียบอูราพญู	ขึ้นชูโคมตรู่คู่เขนย
รักซึ่งตรงซ่าน	หมอมหวานน้ำตาลไม่แปรศกแปรศ
ทุกแห่งแจ้งจนหมดเลย	กกแก้วเคศขึ้นเซศทุกศก
กามเทพเจ้าเอย	อย่าเลยชคเซศที่นงราม
เหนียวสายธนูคันงาม	ผาดแผลงโคมงามทรามวัย
แม้เธอครองรักใคร่กึ่งศิน	ทลให้คืนรักที่เฝ้าใจ
หากรักลวงสว่างใจ	ธนูไฟเสศกไว้ให้ตรม

ตัวอย่างที่ 2

กึ่งใจไม่รู้ลี

คำร้อง เสาวลักษณ์ สีละบุตร
ทำนอง โสฬส ปุณกะบุตร

มาเจอเข้าแล้วซี	นี่แหละตักคนนี่
เดินเตี้ยมาหลายปี	แต่คราวนี้สงสัยได้การ
ก็เจอเธอแล้วใจเต้นแรง	ขาแข็งมันลั่น
หายใจไม่ทัน เป็นอาการเมื่อกนแรก	
เหมือนปลั่งภูเขาไฟ อัดเอาไว้หัวใจจะระเบิด	
เหมือนธนูมันพุ่งใส่ ปิดใจไว้ไม่ทันเลขตักเกิด	
เดินเหม่อไปทั้งวัน โลกสิ้นแผ่นดินไหว	
เป็นเหตุที่หัวใจ แอบไปพบรักที่ตักการ	

จากตัวอย่างทั้งสอง จะเห็นได้ว่า เพลงแรกมีการใช้ภาษาวิ การพรั้า พรรณนาความยืดยาว และสื่อความหมายนัยแฝง ในขณะที่เพลงที่สองจะใช้ถ้อยคำภาษาพูดเข้าใจง่ายในทันที ไม่ต้องอาศัยการตีความหมายใดอีก

ศิลปะการดนตรี

เพลงไทยสมัยนิยมของไทยได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ ทั้งในด้านของตัวโน้ต จังหวะเครื่องดนตรี ตลอดจนลีลาทำนอง การดนตรีสากลในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้ทำให้ลีลา การประพันธ์เพลงไทยสากลแตกต่างออกไปจากลีลาของเพลงพื้นบ้าน และเพลงไทยเดิมไปสู่ลีลา ของการดนตรีสากลมากขึ้นทุกขณะ

โดยสรุปแล้ว ลักษณะของเพลงไทยสากลที่ได้รับอิทธิพลจากดนตรีของสากลที่เห็นเด่นชัด ได้แก่

1. เป็นไปตามลีลาของตัวโน้ตดนตรีสากล โดยมีทั้งเสียงธรรมชาติและเสียงครึ่ง (ชาร์ฟและแฟลท) จนทำให้ฟังดูคล้ายไปทางเพลงสากล
2. มีการแบ่งท่อนของเพลงตามลักษณะมาตรฐานเพลงสากลตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่จะแบ่งเพลงออกเป็นประเภทเพลง 2 ท่อนและประเภทเพลง 4 ท่อน ซึ่งกำหนดมาตรฐานแต่ละเพลงมีความยาว 32 ห้อง
3. การใช้จังหวะของเพลงสากล ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทจังหวะบอลล์รูป เช่น จังหวะวอลซ์ สโลว์ ควิกสเตป แทงโก้ เป็นต้น จังหวะลาตินอเมริกา เช่น ชะช้าช้า แชมบ้า คาลิปโซ่ เป็นต้น หรือ จังหวะร็อก เช่น ร็อกแอนด์โรล โซล บาสโน้ว่า ดิสโก เป็นต้น
4. การใช้ทำนองเพลงสากลมาประพันธ์คำร้องเป็นภาษาไทย เช่น การตัดทำนองเพลงคลาสสิกบางเพลงหรือนำทำนองเพลงยอดนิยมของประเทศต่าง ๆ มาใส่คำร้องภาษาไทย ตลอดจนถึงการแผลงคำร้องหรือถอดความโดยตรง ซึ่งปรากฏอยู่มากมายในปัจจุบัน

ที่กล่าวข้างต้น เป็นรูปแบบมาตรฐาน แต่เนื่องจากปัจจุบันการดนตรีสากลได้มีการพัฒนาไปอย่างมากทั้งจังหวะและท่วงทีการเล่น จึงทำให้เพลงสมัยใหม่มีการแบ่งห้องแตกต่างไปบ้าง และมีการเสริมแต่งจังหวะใหม่ ๆ ยิ่งกว่านั้น อิทธิพลของคอมพิวเตอร์ได้ครอบงำไปทั่ว

รวมศิลปะทุกสาขาด้วย ดนตรีในยุคนี้ จึงเป็นดนตรีที่มีรากฐานมาจากจังหวะที่รุนแรง ไม่นิยมการขยาย และแปรทำนองเพลงตามแบบแผนของศตวรรษที่ผ่านมา เป็นดนตรีที่แสดงถึงความอาจหาญ เป็นตัวของตัวเอง มีการค้นคว้าหาวิธีการใหม่ ๆ ในการแต่งทำนองเพลง และการเรียบเรียงเสียงประสาน ประยุกต์แบบฟอร์มโครงสร้างของบทเพลงมาตรฐานต่าง ๆ ให้เข้ากับรสนิยมของคนในยุคสังคมผู้บริโภค

...การเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับดนตรีนี้เราอาจสังเกตได้จากการเปรียบเทียบผลงานเพลงเก่าเมื่อ 20-30 ปี กับผลงานเพลงเก่าที่นำมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ จะพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด อาทิเช่น เมื่อก่อนนั้นผู้ร้องร้องแล้วต้องมีดนตรีโซ่โล่รับแล้วค่อยร้องต่อ แต่เดี๋ยวนี้อาจจะทำให้กระชับโดยการร้องต่อไปเลย โดยไม่มีดนตรีแล้วมีดนตรีตอนท้าย โซ่โล่ยาวเลยให้เหมือนกับฝรั่ง เป็นต้น ในส่วนของเครื่องดนตรีที่ใช้ต่างกัน สมัยแรก ๆ เครื่องดนตรีส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเครื่องเป่ามีแซกโซโฟนประสานเสียงกัน กีตาร์แทบจะไม่มี มีเปียโน เบส และกลอง หรือเป็นแบบคอมโบเท่านั้น ทุกวันนี้ มีกลอง กีตาร์ คีบอร์ด และมีเสียงดนตรีประเภทอื่น ๆ ที่สร้างได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ อีกประการหนึ่ง สมัยก่อนผู้ร้องจะต้องร้องไปพร้อมกับที่ดนตรีเล่นไปด้วย และการอัดเสียงก็ทำไปพร้อมกัน แต่ปัจจุบันจะอัดเสียงดนตรีทีละชิ้นก่อน แล้วให้ผู้ร้องร้องให้เข้ากับดนตรี นอกจากนั้นยังสามารถปรับแต่งเสียงได้เพิ่ม effect ต่าง ๆ ได้มากขึ้นด้วย... (โชคดี พักกุ๋, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาภาพรวมของศิลปะการดนตรีของเพลงไทยสมัยนิยม จะพบว่ามีความอิสระเสรีในการสร้างสรรค์มากกว่าเดิม ดนตรีจะเป็นลักษณะโดดเด่นอยู่กับสไตล์ของผู้สร้างงานแต่ละบุคคล ยิ่งกว่านั้น ดนตรีที่ปรากฏออกมาสังเกตพบว่าไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีรูปแบบแน่นอนตายตัว แต่มีลักษณะของการผสมผสานรูปแบบดนตรีหลายประเภทเข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่น นำเร้าปมาผสมกับแจ๊ส นำเครื่องดนตรีไทยมาผสมกับเครื่องดนตรีสากล หรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เป็นต้น ทว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของศิลปะงานดนตรีของเพลงไทยสมัยนิยม คือ การทำดนตรีให้ง่าย เพราะดนตรีเป็นงานของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ผู้บริโภคผลงานเพลงไทยสมัยนิยมส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องดนตรีเพียงพอ ถ้าทำดนตรีออกมาซับซ้อนลึกซึ้ง ผู้บริโภคไม่สามารถป็นมันได้ขึ้นไป

ฟังได้ อันจะมีผลทำให้ผลงานเพลงชุดนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงจึงจำเป็นต้องสร้างดนตรีที่มีลักษณะแปลก แต่ฟังง่าย ด้วยวิธีการหยิบเอารูปแบบดนตรีหลาย ๆ ลักษณะมาคลุกเคล้าเข้ากัน และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การพยายามสร้างเพื่อจูงใจผู้บริโภคน ดนตรีสามารถปลุกเร้าอารมณ์และความรู้สึกของผู้บริโภคให้ผู้บริโภครู้สึกมีส่วนไปกับเสียงของดนตรีทุกสิ่งทีประสาหูได้สดับฟังด้วยการใช้ลีลาจังหวะสนุกสนาน เพื่อให้ผู้ฟังร่วมเต้นรำสนุกสนานไปกับเสียงดนตรี หรือใช้ลีลาหวานซึ้ง ชักชวนอารมณ์ของผู้ฟังให้คล้อยตามไปกับเสียงที่ได้ยิน กล่าวอีกนัยหนึ่งดนตรีเป็นสิ่งที่จะต้องสนองตอบอารมณ์และความรู้สึกของผู้บริโภคอย่างแท้จริง ซึ่งจะกล่าวเพิ่มในหัวข้อต่อไป

2.2 ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับเรื่องของอารมณ์และความรู้สึก

ผู้ประพันธ์เพลงไทยสมัยนิยมสามารถเสนอเนื้อหาสาระของเพลงในมุมมองต่าง ๆ กันมากมาย อาทิเช่น เพลงประเภทความรักความผิดหวัง ผู้ประพันธ์เพลงอาจแต่งเพลงบอกเล่าเรื่องราวความผิดหวังอันเนื่องมาจากคนรักหลอกหลวง ความผิดหวังเนื่องมาจากความยากจน หรือความผิดหวังเนื่องมาจากผู้ใหญ่กีดกัน ฯลฯ แต่ผู้ประพันธ์ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพื่อบอกเล่าเรื่องราวนั้นให้ทราบเท่านั้น ผู้ประพันธ์มีความปรารถนาจะถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตนสอดใส่ในเรื่องราวนั้นมายังผู้ฟังมากกว่า ผู้ประพันธ์เพลงจึงใช้เทคนิคนำเสนอเรื่องราวที่สามารถกระตุ้นอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังให้ได้เป็นอันดับแรก ดังนั้น ลักษณะของเนื้อร้องเพลงไทยที่ยอมรับกันก็คือ การใช้ประโยค หรือคำพูดที่โดดเด่น สามารถดึงดูดอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟัง โดยใช้การร้องวนเวียนซ้ำ ๆ กัน หลายครั้งในเพลงหนึ่ง ๆ ตัวอย่างเช่น เพลง "ลาออก" ของบิลลี่ โอแกน มีท่อนซ้ำที่ว่า "ลาออก อย่างนี้ต้องลาออก จะขอลาออกประท้วงคนงกนัก อย่างนี้ต้องลาออก อย่างนี้ต้องออก จะขอลาออกรู้แล้วรู้รอดไป" หรือเพลง "สุดสุดไปเลย" ของวงนูโว ที่ว่า "(สุดสุดไปเลย) เสียเวลาทำไมอยู่ (สุดสุดไปเลย) เข้มไปเลยถ้าเอาอยู่ (สุดสุดไปเลย) เคยไม่เคยจะได้รู้มีแค่ไหนก็ทุ่มมันทั้งใจ ทุ่มเทเข้าไว้ให้สุดสุด" หรืออย่างเพลง "เปล้าหรอกนะ" ของคริสติน่า "เปล้าหรอกนะ น้ำตาที่รินไหล ใ้ว่าฉันเจ็บซ้ำเพราะเธอไป เปล้าหรอกนำน้ำตาที่รินไหลให้กับฟ้ากับใบไม้ แต่ไม่ใช่เธอ" เป็นต้น

สำหรับผู้ฟังเพลงเองก็ไม่ได้ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระที่ผู้ประพันธ์สื่อความหมายมามากเท่ากัน การรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึกที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดมาผ่านบทเพลง

และมีอารมณ์ความรู้สึกคล้ายตามไปกับเพลงนั้น ๗ เพลง ไทยสมัยนิยมในปัจจุบันจึงกลายเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในการสนองตอบอารมณ์ และความรู้สึกของผู้บริโภคอย่างยิ่ง

จะเห็นได้ว่า เรื่องของอารมณ์และความรู้สึกถูกนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอันดับแรกส่วนเนื้อหาสาระที่บอกเล่ามานั้นเป็นส่วนประกอบรองลงมาเท่านั้น นอกจากนี้ลักษณะของผลงานเพลงไทยสมัยนิยม ยังแสดงสุนทรียภาพยุคหลังสมัยใหม่ให้เห็นจากการใช้ภาษาตรงไปตรงมา สื่อความหมายไม่เยิ่นเย้อ ไม่นิยมการตีความและความหมายแฝง รวมทั้งไม่เคร่งครัดต่อกฎการแต่ง เพลงไทยสากลตามธรรมเนียมปฏิบัติแต่เดิมอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปลักษณะรูปแบบเนื้อหาและค่านิยมของผู้ผลิตและสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้น เนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านการตลาด

ผู้ผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมต้องพยายามสร้างงานให้สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของตน เพื่อให้เพลงชุดนั้นขายได้กำไรมากที่สุด และกลุ่มเป้าหมายสำคัญของวงการเพลงไทยสมัยนิยมก็คือ กลุ่มวัยรุ่น ดังนั้น เนื้อหาสาระของเพลงจำเป็นต้องเป็นเรื่องที่ผูกพันกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของวัยรุ่นเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้เทคนิคการนำเสนอที่แปลกใหม่ ทันสมัย อาทิเช่น การใช้ถ้อยคำโดดเด่นถึงจุดอารมณ์ ความรู้สึกการใช้แนวดนตรีแบบผสมผสานหรือการสร้างมิวสิควีดิโอเพลง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กลุ่มเป้าหมายไม่ได้มีเพียงกลุ่มเดียว กลุ่มวัยรุ่นเองยังสามารถจัดแบ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นในเมือง และวัยรุ่นต่างจังหวัด กลุ่มผู้ใหญ่ กลุ่มคนทำงาน ฯลฯ เมื่อกลุ่มเป้าหมายมีหลากหลาย ผู้ผลิตและสร้างสรรค์งานเพลงไทยสมัยนิยมต้องกระจายผลผลิตของตนให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม อันมีผลทำให้ผลงานเพลงถูกผลิตออกมาหลายรูปแบบ และเพื่อผลิตให้ทันกับความต้องการของตลาดที่มีมากเช่นปัจจุบัน ผลงานเพลงจึงมีลักษณะของการทำซ้ำเกิดขึ้น และกลายเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมวลชน

2. นโยบายของบริษัทเทปเพลง

บริษัทเทปเพลงแต่ละบริษัทจะมีนโยบายในการผลิตผลงานเพลงของตนออกมา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ บริษัทนิธิทัศน์ โปรโมชั่น ที่มีนโยบายในการนำเพลงเก่า กลับมาผลิตใหม่ ทั้งขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นเก่า และขับร้องใหม่โดยนักร้องรุ่นใหม่ และนโยบายในการเจาะตลาดกลุ่มวัยรุ่นต่างจังหวัด ดังนั้นเราจึงพบว่า มีผลงานเพลงไทยสมัยนิยมประเภทเป็นเพลงเก่ามาขับร้องใหม่ ทั้งเพลงลูกกรุง ลูกทุ่ง ที่ผลิตโดยบริษัทนิธิทัศน์วางแผงขายเต็มท้องตลาดอย่างต่อเนื่องมาหลายปี

3. บริบททางสังคม

ค่านิยมของผู้ผลิตเทปเพลงไทยสมัยนิยมยังเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ด้วย อย่างเช่นในปัจจุบัน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดในสังคม ผู้ผลิตเพลงไทยสมัยนิยมจึงหันมาผลิตงานเพลงนี้แสดงบทบาทชักชวนเพื่อนร่วมชาติให้มาช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ บริษัทแกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ ที่ปรากฏว่าช่วงปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา เทปเพลงที่บริษัทแกรมมี่ฯ ผลิตออกมาแต่ละชุด จะต้องประกอบด้วยเพลงที่ชวนให้แก้ไข้ปัญหา ดังกล่าวอัลบั้มละ 1-2 เพลงด้วยกัน

4. อุดมการณ์และความเชื่อที่ผู้ผลิตงานเพลงไทยสมัยนิยมมีอยู่

เรื่องราวต่าง ๆ ที่นำเสนอมาในบทเพลงไทยสมัยนิยมนี้ส่วนหนึ่งมาจาก อุดมการณ์ และความเชื่อที่ผู้ผลิตงานเพลงมีอยู่ อุดมการณ์และความเชื่อเหล่านี้ของเขาส່ว่นหนึ่ง ได้รับสืบทอดและปลูกฝังมาโดยสังคมที่เขาอยู่ ดังนั้นจึงมีลักษณะที่เหมือนกันกับอุดมการณ์และความเชื่อของบุคคลอื่นในสังคม อาทิเช่น ความเชื่อเรื่องวิญญาณ ผี พรหมลิขิต ฯลฯ สำหรับอุดมการณ์และความเชื่ออีกส่วนหนึ่งนั้น ผู้สร้างสรรค์งานเพลงไทยสมัยนิยมอาจได้มาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล และพวกเขาได้ถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนนี้มายังบุคคลอื่นในสังคมโดยอาศัยเพลงเป็นช่องทางการสื่อสาร

อย่างไรก็ตามค่านิยมต่าง ๆ ของผู้ผลิตงานเพลงไทยสมัยนิยมที่มีปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมากำหนดที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของงานศิลปะสู่ยุคหลังสมัยใหม่ ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ งานเพลงซึ่งเป็นงานศิลปะเข้ามาผูกพันกับการดำเนินชีวิตประจำวัน มากขึ้น จะเห็นได้ว่าการนำเสนอเรื่องราวใกล้ตัว และวัฒนธรรมวัยรุ่น เป็นงานศิลปะที่ปฏิบัติ ฉีกแนวไปจากกฎเกณฑ์เดิม และมีลักษณะผสมผสานไร้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ว่าจะเป็นส่วน ของการประพันธ์คำร้องหรือรูปแบบดนตรี และเป็นงานศิลปะที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์ ความรู้สึก